

CSONGRÁDY BÉLA

A Zenthe Ferenc Színház bölcsőjét „a Petőfi”-ben ringatták

A tévedés legnagyobb kockázata nélkül kijelenthető, hogy Magyarországon aligha van olyan település, amelyben út, utca, valamilyen épület, intézmény, program – s még mi minden más?! – ne lenne Petőfiről elnevezve. Sőt, a határainkon túl is gyakran feltűnik a halhatatlan emlékű költő neve. Nincs ez másként Salgótarjánban sem. Itt is van szobor, iskola s emléktábla is. Ez utóbbival kapcsolatban valljuk be: szerencsések vagyunk, hogy annak idején, 1845-ben országjárása, körútja során ellátogatott a salgói várhoz is, amely egy jelentős költemény megírására is ihlette. Az csak természetese, hogy elődeink megjelölték ezt a helyet, és egy táblával tiszteltek – s mi is tisztelgünk azóta is – e látogatás emléke előtt. A somoskői várnál pedig egy úgynevezett kunyhó utal a költőre. Nem véletlen, hogy az idén tartott, már eleddig is sokszínű – főként a Hagyományörző Civil Tásaság révén – szorgalmazott, szervezett, népszerűsített – program révén arrafelé több rendezvény is volt Petőfi-túra, -séta, irodalmi piknik stb. néven. S ami különösen szellemesnek bizonyult, az a júniusi úgynevezett sárkányeregetés volt. Általános iskolások versenyeztek abban, hogy a *János vitéz* egy-egy főhősét, jelenetét a sárkányokra festve emeljék a magasba, s a maguk módján így népszerűsítsék az elbeszélő költemény epizódjait s ezáltal a mű egészét is. Kellemesen szép, eredeti programnak sikeredett ez a kezdeményezés az ugyancsak történelmi emlékű Kővárnál.

Míndez azonban tényleg csak hangulati bevezető a most következő mondanódéhoz képest, amelynek természetesen ugyancsak Petőfi áll a középpontjában, de meglehetősen speciális módon. Azt kívánom ugyanis érzékelteni – s talán részben bizonyítani is – hogy a városban évtizedeken át működött, s csak úgymond „Petőfi”-ként emlegetett színjátszó együttes milyen nagy szerepet játszott – e helyütt, e témában igazán illendő és stílusos így fogalmazni – a 2012, azaz immár tizenegy esztendeje működő professzionalista, azaz hivatásos társulat, a Zenthe Ferenc Színház életre jöttében.

adták elő. (Nem melleleg, 1964-ben a nagy lendületet vett Madách-megemlékezések sorozatában – mintegy hivatástudatukat is bizonyítva – újra műsorukra tűzték e műveket.) Az 1848/49-es centenáriumi ünnepek fokozták a csoport lendületét, s éppen a forradalom és szabadságharc százéves évfordulója alkalmából döntöttek úgy, hogy minden év március 15-én Petőfi, illetve Munka-díjjal ismerik el legjobbjaikat. Az előbbi díjat az előző évben nyújtott kiemelkedő teljesítményért ítelték oda, az utóbbit a szakosztályban fiatal, kezdő tagok érdemelhették ki. 1948 március 1-jén Jancsár Sándor, Vertich József valamint Csics György és Turek Berta részesült kitüntetésben visszamenőleg 1945-ös, ’46-os és ’47-es szervezői, rendezői és színészi munkájáért. 1948-ban Somoskőy István a Lear király címszerepéért, 1949-ben Brunczel Tibor díszlettervezői és műszaki munkájáért, 1950-ben Illés Pál szerepeiért, főleg versmondásaiért kapott Petőfi-díjat. 1951-től 1953-ig nem adták ki ezt a díjat, legközelebb Szamecz Ilona *A kőszívű ember fájában* Alfonsine szerepéért lett Petőfi-díjas. Ezt követően – néhány év, 1963, 1965, 1970, 1971, 1972, 1974, 1975 és 1976 kivételével 1984-ig – gyakorlatilag a csoport létezéséig – osztották ki a költőről elnevezett díjat, amely nagy büszkeséggel töltötte el az érintetteket. Ezt igazolják a szép karriert – először 1961-től a budapesti, majd a berni Opera tagjaként – befutott Turek László Svájc-ból küldött levelének sorai is: „Mindent, amit jelenlegi foglalkozásom alapja, a Petőfiben tanultam meg Vertich Dódi bácsi irányításával, óriási tudásából elcsipegetve. Büszkén őrzöm (az 1959-ben megkapott – Cs. B.) Petőfi-díjat, s boldog vagyok, hogy ennek a kollektívának a tagja lehettem. Remélem, a mai fiatalok is élnek ezzel a lehetőséggel”.

S erre a felvetésre – a történetek ismeretében – igennel lehet válaszolni, legalábbis néhány esztendőre vonatkozóan. Sok ténnyel lehetne bizonyítani, hogy még az ezerkilencszázhatvanas–hetvenes években – amikor egyre jelentősebbnek mutatkozott a favorizált irodalmi színpadi mozgalom – igencsak hallatta hangját az értelemszerűen hagyományosabb személtmódot képviselő Petőfi. Ennek egyik legfényesebb igazolása, hogy a szakszervezetek, illetve a Kovács József igazgatta helyi Kohász Művelődési Központ által 1966 őszén Salgótarjánban rendezett 1. Országos Vasas Színjátszó Fesztiválon a Petőfi nyerte meg az első díjat William Faulkner *Rekviem egy apácáért* című, Vertich József rendezte drámával. Az előadás egyik kuriózuma volt, hogy erre az előadásra a József Attila Művelődési Központ azon év április 4-i ünnepei sorában a Fő téren felavatott új épületében került sor. Ott, ahol a Zenthe

